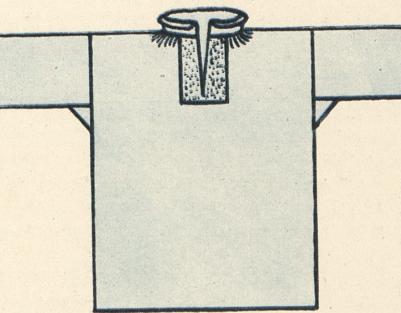

LATV. PSR Valsts bibliotēka
69 - 1.004

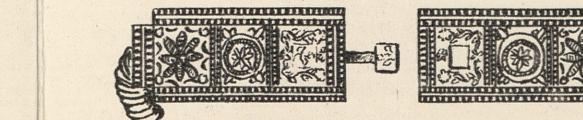
KREKLS

KREKLA ROTAJUMA RAKSTS

SLENGENE

SAKTINAS

SVARKU AKI

GARIE SVARKI

KULDIGAS NOVADA VĪRIESU TAUTAS
TĒRPS

Viens no raksturīgākajiem Kurzemes vīriešu goda tēriem ir Kuldīgas novada tērps. Tas darināts, tāpat kā vairumā novados, no dabiskas, baltas vilnas dzījas.

Šā novada kreklī bija šūti no balta, smalka linu audekla. Krekla priekšu abās pusēs iegriezumam rotāja plats vienvirziena izvilkuma raksts. Apkakle bija atlokāma un arī izšūta ar mazu, baltu vienvirziena rakstiņu. Kreklu pie kakla sa-sprauda ar sudraba saktiņu vai arī aizsēja ar krāsainu zīda kaklautu.

Svārki bija divējādi. Vieni gari un sniedzās līdz kāju potītēm vai plaukstas tiesu virs tām. Garie svārki bija stāvām apkaklēm un mugurpusē sakrokti. Svārku priekšmalu, apakšmalu, dūrgalus, apkakes augšējo malu un visas vīju vietas apšuva ar tumši zaļo no dzījam pītu aukļiņu. Garos svārkus līdz jostas vietai aiztaisija ar ākiem.

Pusgarie svārki sniedzās līdz puscelim. Svārkiem bija stāvā apkakle un iešūtas kabatas. Sānos, mazliet uz mugurpusi, iešuva mudurus. Svārku priekšmalu apšuva ar zila auduma lentu. No tā paša auduma pagatavoja arī piedurķu atlokus. Svārki bija aizpogājami ar pogām, bet tā, lai būtu redzama kreklā izrotātā daļa.

Svārkus apjeda ar jostu. Jostas bija divējādas. Vispazistamākā bija slēngene — no bronzas vai misiņa lēdes darināta josta ar lielām, saākējamām misiņa sprādžēm priekšā. Sprādzes sastāvēja no 6 kvadratiem, kuri bija rotāti gan ar kaldinātu ornamentu, gan ar sarkaniem stikla akmeņiem.

Mēdza valkāt arī platas ādas jostas ar bronzas sprādžēm priekšā. Sprādzes izgredzoja ar briežu figurām.

Bikses šuva no balta vilnas vai linu auduma. To garums sniedzās līdz kāju potītēm. Kājās āva baltas vilnas zekes ar gredzni rotātu valni. Zeķes vilka pāri bikšu staru galiem.

МУЖСКАЯ НАРОДНАЯ ОДЕЖДА
КУЛДИГСКОГО РАЙОНА

Одним из наиболее характерных праздничных нарядов Курземе является наряд Кулдигского района. Он изготавлялся, как и в большинстве районов Латвии, из натуральных белых шерстяных ниток.

Рубахи этого района шили из белой тонкой льняной ткани. Перед рубахи с обеих сторон выреза украшал широкий узор. Воротник был отложным, вышивался мелким белым узором. Рубаха у шеи застегивалась серебряной пряжкой или же повязывалась цветной шелковый платочек.

Кафтаны — «сварки» были двоякого вида. Одни — длинные, доходили до щиколоток или на ладонь не доходили до них. Длинные кафтаны имели стоячие воротники и сборки на спине. Полы кафтана, нижний край, концы рукавов, верхний край воротника и все швы обшивали темно-синим шнурком, плетенным из ниток. Длинные кафтаны до талии застегивались на крючки.

Полудлинные кафтаны доходили до колен. Они имели стоячий воротник и вшитые карманы. На боках, немного в сторону спины, вшивали складки — «мудуры». Полы кафтана обшивали лентой из синей ткани. Из той же ткани изготавливали также и обшлага. Кафтаны застегивались на пуговицы, но так, чтобы была видна вышитая часть рубахи.

Кафтаны повязывали поясом. Пояса были двоякие. Наиболее известны пояса — «сленген», сделанные из бронзовой или медной цепочки, с большой медной пряжкой спереди. Пряжки состояли из шести квадратов, украшенных как кованым орнаментом, так и красными стекляшками.

Часто носили также и широкие кожаные пояса с бронзовыми застежками спереди. Пряжки украшались оленевыми фигурками.

Брюки шили из белой шерстяной или льняной ткани. Они доходили до щиколоток. На ногах носили белые шерстяные чулки с богатыми узорами на резинке. Чулки натягивали поверх концов брюк.

MEN'S NATIONAL COSTUME
OF THE KULDIGA DISTRICT

The most typical national costume for men in the region of Kurzeme was the one of the Kuldiga district. As in most parts of Latvia, it was made of natural white wool.

The shirt was made of fine white linen. Along either side of the cut, the front was embroidered in one-way open-work. The turn-down collar was also embroidered in white, only in smaller design. When the shirt was not fastened at the neck with a small silver brooch ("sakta"), a bright silk neckerchief was worn.

There were two kinds of coats. One was long, reaching down to the ankles or about a hand's breadth above them. It had a stand-up collar and was gathered at the back. All its edges, including the sleeves and the collar, as well as all seams, were trimmed with dark green woollen braided cord. The front was fastened with hooks down to the waist.

The second kind of coat was a three-quarter coat, reaching half-way down to the knees. It had a stand-up collar and cut-in pockets. At the sides, slightly towards the back, it was gathered in loose folds. The front edges were trimmed with a blue woven band which also went to make the cuffs. The coat was buttoned in front showing the embroidered part of the shirt.

Two kinds of belts were worn. The one was called "slengen" and was a bronze or brass chain with a hooked buckle in front that consisted of six squares either adorned with metal work or set with red glass stones. The other was a broad leather belt with a brass buckle in front on which stags were embossed.

The trousers were made of white wool or linen and reached down to the ankles. The socks were knitted of white wool with a bright pattern along the borders, and were pulled over the trousers.

COSTUME NATIONAL D'HOMME
DE LA RÉGION DE KULDIGA

Un des costumes de fête d'hommes les plus caractéristiques de la Courlande est celui de la région de Kuldiga. Il est fait, comme dans la plupart des autres régions, en tissu de laine blanche.

Dans cette région, les chemises étaient en fine toile de lin blanche. Les deux bords de l'encolure, avaient de larges broderies ajourées à fils tirés. Le col rabattu était orné des mêmes broderies en une bande plus étroite. La chemise, se fermait au cou, par une petite broche d'argent ou par un foulard de couleur en soie.

Les survêts étaient de deux modèles: les uns longs arrivaient jusqu'à la cheville, les autres d'une main plus courtes. Les survêts longs avaient un col droit et quelques fronces dans le dos. Les pans de devant, les bords du survêtement, le bout des manches, le haut du col et les coutures, étaient lisérés d'un cordonnet vert-foncé. Les survêts longs s'agrafaient sur le devant jusqu'à la taille.

Les survêts plus courts arrivaient à mi-jambes. Ils avaient un col droit et les poches cousues en biais. Des plis, appelés "muduri", étaient disposés sur les côtés, plus près du dos. Les pans étaient lisérés d'un ruban bleu tissé. Les revers des manches étaient ornés du même ruban. Ils se boutonnaient, de façon à laisser voir les ornements de la chemise.

Les survêts se portaient avec une ceinture qui était de deux modèles: la plus répandue était la "slengene", sorte de chaînette en bronze ou en cuivre, très ouvrageée qui se fermait devant par une grande boucle. La boucle formait six petits carrés avec des ornements en fer battu et des pierrettes en verre rouge. L'autre était une large ceinture de cuir avec une boucle en bronze ornée de motifs, figurant des cerfs.

Les pantalons étaient en tissu de laine blanc ou en toile de lin blanche et arrivaient à la cheville. Avec ce costume on portait des chaussettes, tricotées en laine blanche, dont le haut avait de jolis ornements. Les chaussettes enveloppaient le bas du pantalon.